

Museumfederatie Fryslân

Alles over de organisatie en ondersteuning aan meer dan 70 aangesloten musea in Friesland.

Inhoud

► Pagina 3

Museumfederatie Fryslân

Basisondersteuning

► Pagina 5

Kwaliteitsverbetering & Professionalisering

► Pagina 7

► Pagina 11

Cultuurparticipatieprojecten

Promotie

► Pagina 17

▶ Pagina 23

Samenwerkingspartners

▶ Pagina 25

Medewerkers & Bestuur

Leden
Museumfederatie Fryslân

▶ Pagina 21

Situatie in Fryslân

▶ Pagina 22

Stichting Erfgoed & Publiek

▶ Pagina 24

Museumfederatie Fryslân

Museumfederatie Fryslân is de provinciale organisatie ter ondersteuning van de musea in Friesland. Wij staan voor het toegankelijk maken en behouden van het cultureel erfgoed in Friesland op een zo hoog mogelijk niveau. We delen kennis en geven advies op het gebied van bedrijfsvoering, collectie- & informatiebeheer, publiek & educatie (Stichting Erfgoed & Publiek) en marketing & communicatie. Samenwerken op provincie- en erfgoed breed niveau staat centraal. Hiermee brengen we musea, collecties en overig erfgoed naar een hoger niveau.

Wij staan voor museale kwaliteit!

Wat Museumfederatie Fryslân doet

Bedrijfsvoering

Collectie- en informatiebeheer

Publiek & educatie

Marketing & communicatie

Basisondersteuning Musea

Met de registratie-eisen van het Museumregister Nederland als basis, biedt Museumfederatie Fryslân ondersteuning en expertise over de hele breedte van het museale werk.

Onderwerpen in 2017:

digitalisering, digitalisering van collectie, conservering van collectie, dataopslag, restauratiebehoefte, energieproject, collectiemanagement, toekomstplannen, Culturele Hoofdstad 2018, en gezonde bedrijfsvoering.

74

Aangesloten musea die Museumfederatie Fryslân van basisadvies voorziet

E-mails en gesprekken met informatie en adviezen aan museummedewerkers

4.200 +

Via het klimatabonnement ijk de Museumfederatie jaarlijks THG's voor deelnemende musea

9

musea

Aantal musea met adviesvraag aan Museumfederatie Fryslân over verschillende onderwerpen

Gesprekken met de leiding en delegaties van besturen

30
Gesprekken

4

Gesprekken

Waaronder 4 gesprekken met musea die de afgelopen 2 jaar niet tot nauwelijks een beroep hebben gedaan op de advies- en platformfunctie van de Museumfederatie

E-mail en gesprekken met informatie en adviezen aan overheden en particulieren

1.200 +

500 +

Volgers op Twitter en likes op Facebook (Museum.frl)

Kwaliteitsverbetering & Professionalisering

De kwaliteit van de (vrijwillige) medewerker vormt de basis van het niveau in de Friese musea.

Museumfederatie Fryslân organiseert diverse workshops en bijeenkomsten voor de kwaliteitsverbetering van musea en haar medewerkers. Ook verwijzen wij naar artikelen met behulpzame informatie, bijeenkomsten van landelijke platformen en andere provincies die interessant zijn voor de kwaliteitsverbetering.

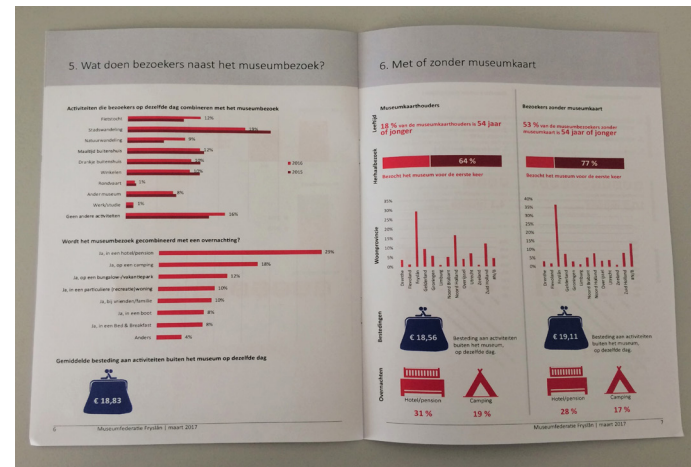
Website

Via de website Museumfederatiefryslan.nl hebben we in 2017 verschillende artikelen gedeeld over de kwaliteitsverbetering en professionalisering in musea. Samen met de museumconsulentschappen in andere provincies delen we kennis via de website museumconsulenten.nl. Museummedewerkers en particulieren met specifieke vragen verwijzen we door naar deze website.

Museumpubliek Fryslân

In 2017 publiceerde Museumfederatie Fryslân het rapport 'Monitor Museumpubliek Fryslân 2016'. Het rapport geeft musea inzicht in de markt en marketingkansen. In totaal deden 18 Friese Musea mee aan de monitor. In 2017 deden veel minder musea mee, waardoor het niet mogelijk is om een representatief rapport te publiceren in 2018. We gaan in 2018 op zoek naar een efficiëntere manier om het museumpubliek in Friesland te monitoren.

Jaaroverzicht Workshops & Bijeenkomsten 2017

20 februari

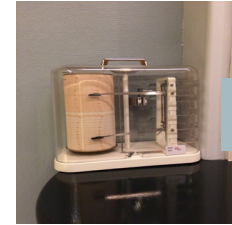

Opening Help pake en beppe de vakantie door!
Locatie: Nationaal Modelspoomuseum Sneek

21 t/m 24 februari

Help pake & beppe de vakantie door!

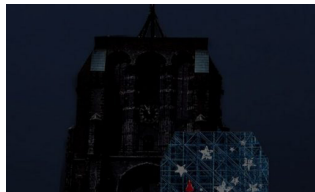
27 februari

Cursus Klimaat en Licht
Locatie: Tresoar

Bijeenkomst 2018verhalen
Locatie: Tryater

25 september

29 juni

Regiobijeenkomst Museumvereniging
Locatie: Natuurmuseum Fryslân

27 maart / 3 april

Cursus omgaan met objecten
Locatie: Kolleksje Sintrum Fryslân

29 maart / 19 april

Bijeenkomst traject
Marketing en Communicatie
Locatie: Museumfederatie

12 juni

Jaarvergadering
Museumfederatie Fryslân
locatie: Ameland

29 mei/ 9 november

Cursus Adlib/collectieregistratie
locatie: Tresoar

Cultuurparticipatieprojecten

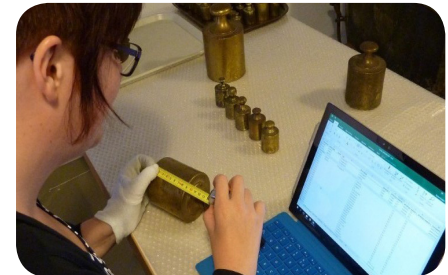

Samenwerkingen stimuleren tussen de musea en andere erfgoedinstellingen is een middel tot kwaliteitsverbetering en geeft mogelijkheden tot versterking van het museumveld in Fryslân.

Door samenwerking blijven de medewerkers van Museumfederatie Fryslân op de hoogte van nationale en internationale ontwikkelingen in het museale werk. Museumfederatie Fryslân werkt binnen de provincie samen met erfgoedcollega's om projecten te realiseren.

Uitgelichte projecten 2017

- ▶ **Energieproject**
- ▶ **Help pake en beppe de vakantie door**
- ▶ **Inventarisatie van de restauratiebehoefte musea in Fryslân**
- ▶ **Kolleksjes Tichteby**
- ▶ **Monitor Museumpubliek Fryslân**
- ▶ **Museum Magazine**
- ▶ **Onderzoek behoefte aan dataopslag van musea in Fryslân**
- ▶ **Onderzoek schoolbezoek aan erfgoedinstellingen**
- ▶ **Openingsweekend LF2018 (voorbereiding)**

Energieproject

In een tijd waarin veel musea elk dubbeltje moeten om-draaien, zijn nieuwe manieren om geld te besparen zeer welkom. Een hoge energierekening is een zware kostenpost op de begroting; besparen is dan ook vaak wenselijk en zeker aan te raden. Maar waar kies je dan voor? Zonnepanelen op het dak, extra isolatie, een hoogrendementsketel of bijvoorbeeld LED verlichting in de presentatie? Hoe weet je of je keuze het gewenste effect heeft en of de investering rendement geeft?

Museumfederatie Fryslân gaat de komende jaren, in opdracht van de provincie Fryslân, het energieproject uitvoeren en musea ondersteunen in een traject naar energiebesparing; een duurzame toekomst.

Project inventarisatie restauratiebehoefte

In opdracht van Wassenbergh-Clarijs-Fontein Stichting (WCF) heeft Museumfederatie Fryslân een peiling gedaan naar de restauratiebehoefte van de geregistreerde musea in Fryslân. Op basis van een vragenlijst heeft Ellis Hoogeboom met 22 musea gesproken over de restauratiebehoefte. Ook de procedure m.b.t. subsidies door WCF kwam ter sprake. Een goed moment voor WCF, omdat de website van de stichting in 2017 is vernieuwd.

Uitkomst van de website inventarisatie is dat er vooral behoefte is aan restauratie van schilderijen en beschilderde voorwerpen, gevolgd door restauratie van boeken en papier. Eind 2017 heeft bestuur van WCF bepaald dat in 2018 de restauratiebehoefte van deze groepen voorwerpen nader zal worden bekeken.

*Collectie Jopie Huisman museum
Foto: Simone van der Kooi*

Kolleksjes Tichteby

Digitalisering voor publiekstoepassingen

Al twaalf jaar ondersteunt **Museumfederatie Fryslân** de automatisering van collecties van de musea in Fryslân. Het project Kolleksjes Tichteby, onderdeel van Fryslân virtueel, is in 2015 officieel van start gegaan.

Museumfederatie Fryslan ontwikkelde een plan waarbij Friese musea samenwerken om tot ont-sluiting van hun data op internet komen. In 2017 is de laatste groep van 13 musea van start gegaan. In totaal zijn nu 30 musea druk aan het digitaliseren. Zie hiernaast een voorbeeld uit de collectie van het Jopie Huisman Museum.

Behoeftedataopslag

In opdracht van het Nationaal Centrum voor Digitale Duurzaamheid (NCDD) is Museumfederatie Fryslân eind 2016 een onderzoek gestart naar de algehele gesteldheid van de digitale collectie bij een representatieve groep Friese musea. Doelstellingen van het project: het verkrijgen van inzicht in de behoeften en de werkwijzen van de musea. De partnerorganisatie Redbot gaat de onderzoeksresultaten gebruiken bij de ontwikkeling van een concept dienstenmodel.

In totaal hebben 30 musea een vragenlijst ontvangen en hebben 21 musea de vragenlijst ingevuld retour gestuurd. Gezamenlijk beheren deze 21 musea een collectie van 433.606 objecten. De musea geven aan dat zij in de komende 20 jaar nog een derde van de collectie willen digitaliseren. Van ondervraagde musea maakt 81% een back-up van hun digitale collectie. Meestal bewaart men de back-up op een externe locatie (67%). Overigens heeft een groot deel van deze laatste groep de wens om de locatie van de back-up buiten het museum te hebben.

Het onderzoek dat is gerealiseerd in samenwerking met Bibliotheekservice Fryslân en Tresoar geeft inzicht die nodig is voor toekomstige voorzieningen op het terrein van digitaal behoud en beheer van collectie-informatie.

- ▶ Aan het **onderzoek schoolbezoek aan erfgoedinstellingen** hebben 12 musea meegedaan. Het onderzoeken van de schoolbezoeken is goed bevallen en wordt in het schooljaar 2017-2018 voortgezet met 17 musea.
- ▶ De voorbereidingen van het **openingsweekend LF2018** zijn goed verlopen. In 2018 opent Museumfederatie Fryslân samen met Tryater en vele andere organisaties en particulieren Culturele Hoofdstad Leeuwarden met 2018verhalen.
- ▶ **Help pake & beppe de vakantie door 2017** was een groot succes. Dit jaar werd de opening gehouden in het Nationaal Modelspoor museum in Sneek.

Museum.frl

Meer dan 80 musea in Fryslân samen op één website!

Museum.frl is ingericht voor de museumbezoeker. Met informatie over aangesloten musea en informatie over allerlei activiteiten voor een dagje uit. De website vormt de basis voor de promotie van verschillende activiteiten van de Friese musea. Museum.frl deelt de activiteiten van Friese Musea op Facebook, Twitter en Instagram. Volg ons!

Leden kunnen via hun account activiteiten toevoegen op Museum.frl. De activiteiten worden gedeeld op social media. Musea die geen lid zijn van Museumfederatie Fryslân kunnen zich voor €50,- per jaar op de website presenteren.

Februari

Help pake & beppe de vakantie door!

Jaarlijks terugkerend evenement in de voorjaarsvakantie. Kinderen zijn op vertoon van pake of beppe gratis

April

Museum Magazine

In samenwerking met Gronigen, Drenthe en Noord-Duitsland geven wij het Museum Magazine uit. Lezers krijgen een goed beeld van alle musea die in deze regio's te bezoeken zijn.

April

Nationale Museumweek

Het museumseizoen wordt gestart met de Nationale Museumweek. Cultuteel kapitaal dat van ons allemaal is, staat in de schijnwerpers.

Oktober

Maand van de Geschiedenis

Landelijk evenement dat de geschiedenis onder de aandacht brengt. Ook musea en archieven in Fryslân organiseren tijdens deze maand verschillende activiteiten. In 2017 was het thema Geluk.

Doorlopend

Social media

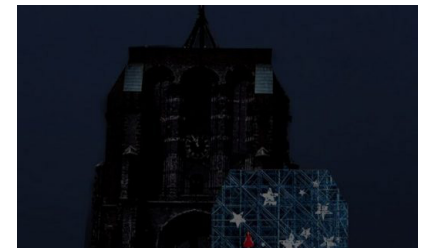
Via Museum.frl kunnen alle aangesloten musea activiteiten in hun museum met ons delen. De activiteiten delen wij op onze social media

2018

2018verhalen

Tryater presenteerde eerder een idee voor een avondprogramma met de musea in Fryslân. In 2018 openen we Culturele Hoofdstad met 2018verhalen.

Leden Museumfederatie Fryslân

Het werk van Museumfederatie Fryslân is gericht op 74 musea die lid van onze vereniging zijn.

Om inzicht in het museale veld te houden, brengen wij regelmatig een bezoek aan de Friese musea. Meestal gebeurt dit in combinatie met geplande afspraken en telefoongesprekken met de musea. Op hoofdlijnen wordt deze informatie gespiegeld met collega's van andere museumconsulentschappen en erfgoedhuizen; zo houden we elkaar op de hoogte van de situatie in het Nederlandse museale veld.

Op verzoek is een gesprek altijd mogelijk. In 2017 heeft het Oerka Irene Verbeek Museum in Raard haar activiteiten beëindigd en gaan zij door als stichting. We hebben 2 nieuwe leden mogen verwelkomen: Stichting Nobilis, Centrum voor Prentkunst in Fochteloo en Museum Bescherming Bevolking, Commandopost in Grou.

Situatie 2017

Situatie in Fryslân

Musea maken zich op voor LF2018. Meer dan ooit wordt het beste beentje voorgezet voor nieuwe tentoonstellingen, vele activiteiten en de marketing die daarbij hoort.

De budgetten voor de bedrijfsvoering blijven krap, terwijl de inspanningen groot zijn voor deelname aan dit culturele hoogtepunt van Fryslân. Gelukkig zijn er ook eenmalige financiële middelen om de activiteiten in 2018 extra glans te geven. De bereidheid tot samenwerking van de musea en aansluiting bij grote evenementen is duidelijk zichtbaar.

De crisis schudden de musea van zich af. Behalve de inzet voor LF2018 worden er door een flink aantal musea toekomstplannen gemaakt. Plannen voor de versterking van de presentatie, (vrijwilligers) organisatie en herformulering van de museale visie worden door meerdere musea aan het team van Museumfederatie Fryslân voorgelegd.

Het aantal verzoeken aan het team hierover is duidelijk hoger dan in voorgaande jaren.

De bedrijfsvoering moet op orde zijn, maar de blik is op de bezoeker gericht. De bezoeker willen we passend bedienen en daarbij wordt de collectie niet vergeten. Digitale toegankelijkheid van collectie-informatie is de start van het ontvangst van de bezoeker. Deze start ligt dus al thuis met de tablet op schoot. Steeds meer musea en hun vrijwilligers richten zich op online marketing en willen dit ook zelf ter hand nemen.

2018 is een hoogtepunt voor Fryslân en vormt de opmaat naar een cultureel Fryslân in de komende jaren.

Samenwerkingspartners

Fryslân

- ▶ AFÛK
- ▶ Akte2 en Kiekas
- ▶ Bestuurlijke raad van digitaliseringsproject Fryslân Virtueel waarin naast ook genoemde partners ook Omrop Fryslân, Fryske Akademy en Ried fan de Fryske Beweging zijn vertegenwoordigd
- ▶ Bibliotheekservice Fryslân
- ▶ CEDIN
- ▶ Fries Educatief Platform
- ▶ Keunstwurk
- ▶ Landschapsbeheer Fryslân
- ▶ Merk Fryslân
- ▶ Monumintehûs Fryslân, zoals
- ▶ Stichting Steunpunt Monumenten-

zorg Fryslân, Stichting Alde Fryske Tsjerken, Stichting Fryske Mole en Stichting Staten en Stinzen

- ▶ NHL Stenden Hogeschool
- ▶ ROC Friese Poort
- ▶ Tryater
- ▶ Vereniging voor Terpenonderzoek

Noord-Nederland

- ▶ Museumhuis Groningen/ Erfgoedpartners
- ▶ Museummedewerkers
- ▶ Platform van Drentse Musea

Nationaal &

Internationaal

- ▶ Digitaal Erfgoed Nederland
- ▶ FARO (Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed)
- ▶ Landelijk contact
- ▶ Museumconsulenten

- ▶ Landelijk Kennisinstituut voor cultuureducatie Amateurkunst (LKCA)
- ▶ Landelijk Overleg van erfgoededucatie adviseurs
- ▶ Landschapsverband Stade (vertegenwoordigt Elbe-Weser-Dreieck)
- ▶ Museum Catharijneconvent, afdeling Erfoed in Kerken en Kloosters
- ▶ Museumconsulenten in de vijf Vlaamse Provincies
- ▶ Museumsverband Emsland
- ▶ Museumsverband oldenburgerland (vertegenwoordigt ook Bremen)
- ▶ Museumsverband Ost-Friesland
- ▶ Museumvereniging
- ▶ Overleg Provinciale Erfgoedhuizen Nederland (OPEN)
- ▶ Rijksdienst Cultureel Erfgoed (RCE), waarin is opgenomen Kenniscentrum Veiligheid Cultureel Erfgoed
- ▶ Stichting Museumregiseter

Stichting Erfgoed & Publiek

Stichting Erfgoed & Publiek

Stichting Erfgoed & Publiek ontplooit sinds 2016 activiteiten voor cultureel erfgoed organisaties. Hieronder een greep uit de projecten van 2017.

Projecten:

- ▶ In 2017 en 2018 is **Stichting Erfgoed & Publiek** volop bezig met het educatieprogramma: Eendenkooien. Met het programma wordt het ambacht van een kooiker in beeld gebracht. Het educatieprogramma is beschikbaar vanaf het schooljaar 2018-2019.
- ▶ De verkenning voor 'Ferhalen te plak' voor thema's van textiel, water en WOII is afgerond. In het najaar van 2018 wordt van het laatst genoemde thema (WOII) het eerste 'Ferhaal te Plak' gepresenteerd in Gorredijk over de Melkstaking
- ▶ Het lesprogramma Stins! 'Friese kastelen en hun bijzondere bewoners' - in Staten en Stinzen is afgerond en kan geboekt worden bij Dekema State, Keramiekmuseum Princessehof en De Shierstins.

Medewerkers & Bestuur

Adrie van der Veen
Boekhouding & HR

Merijn van Veen
Publiek & Educatie

Nynke Kuipers
Digitalisering & collectie

Johan van Gent
Adviseur archeologie

Mirjam Pragt
Directeur & museumconsulent

Jeltje Kobes
Educatie & communicatie

Annika IJdema
PR-medewerker

Lisette Zwerver
Communicatie

Lisa van der Zee
Stagiaire marketing &
communicatie (eind 2017)

Eline Kooistra
Marketing & communicatie
(tot 31 september 2017)

Ellis Hoogeboom
Digitalisering & collectie
(tot 31 maart 2017)

Manouk Mattheus
Stagiaire marketing &
communicatie (begin 2017)

Marjan Brouwer
Digitalisering & collectie
(tot 31 maart 2017)

Daniël de Ruig
Projectondersteuning
(tot 31 augustus 2017)

Bestuur

Dirk van der Bij
Penningmeester

Paulo Martina
Algemeen bestuurslid

Ruurd Gaastra
Algemeen bestuurslid

Adrie Warmenhoven
Secretaris

Tom van Mourik
Voorzitter

Jelle Krol
Algemeen bestuurslid

ZZP

Eelco Kersloot
Marketing & communicatie
Kersvers Content & Strategie

Willy Bergsma
Coach Speuren nei Spoaren,
Cultuureducatie
met kwaliteit
IBIZ

Marieke Satter
Coach en teamtraining
Speuren nei Spoaren,
Cultuureducatie met
Kwaliteit
G.M. Satter

Gertrude van der Veen
Verkenning Ferhalen te plak
Bureau de Wierde museumadvies

Meike Jongejan
Verkenning Ferhalen te plak
MM Jongejan

Museumfederatie Fryslân

Druifstreek 63
8911 LH Leeuwarden

t 058 213 91 85

e info@museumfederatiefryslan.nl

www.museumfederatiefryslan.nl

